

CVIČEBNÍ LISTY

Příloha „Vojenských rozhledů“.

ROČNÍK XI.

Redaktor: Major Jaroslav Novák.

ČÍSLO 1. a 2.

Podplukovník Jindřich Varhaník :

Studium užití dělostřelecké skupiny a oddílu v obraně.

Podle námětu velitelské školy.*)

Mapy: 1:75.000 Polička, Velké Meziříčí.

Plány: 1:25.000 sekce 4256/1, 4256/2.

Námět.

I. Všeobecná situace.

Vlastní slabé jednotky jsou od 20/X v dotyku s nepřítelem na čáře Město Žďár, Bohdalov, Jihlava. Nepřátelské síly se soustřeďují asi 40 km na západ od této čáry a lze očekávat, že asi 1/XI započnou s převahou sil postupovat jihovýchodním směrem.

II. Zvláštní situace.

Vlastní 4. divise dosáhla po pochodu průměrně 25 km prostoru podle přílohy 1 tak, že bojové útvary ukončily pochod 31/X do 4 hod., služby do 10 hod. Předsunutý smíšený přezvědný oddíl (SPO.) a přední zpravodajská ústředna (PZÚ.) v osadě Ostrovu mají za úkol zjednatí styk s vlastními jednotkami předsunutými v prostoru Město Žďár a dodávají vel. divise zprávy. Obranné práce na trase A podle příl. 1 byly započaty 21/X a pokračují tak, že 31/X budou v prostoru mezi potokem Oslavou a Radešínskou Svratkou vybudovány 3 opěrné body (OB.) a dvě opěrná stanoviště (OS.) podle příl. 1.

Velitel 4. divise s užším štábem dorazil do Heřmanova 30/X o 20. hodině.

Velitel 4. polní děl. brigády 31/X v ranních hodinách informován velitelem 4. divise o úkolu divise a o jeho předběžném rozhodnutí pro zaujetí obrany. K provedení průzkumu vydal rozkaz, v němž mimo jiné nařídil:

*) Učitelé taktiky dělostřelectva na velitelské škole sestavili tento článek jako ukázkou pracovní metody, zavedené na této škole. Doufáme, že přijde vhod zvláště těm důstojníkům všech zbraní, kteří se připravují do velitelské školy.

Vel. děl. pluku 4 s veliteli oddílu II./4. a III./4. a velitel děl. pluku 104 s veliteli oddílů hlásí se u mne dnes v 8 hod. na trig. 662 Na nivách; své průzkumy shromáždí v prostoru Jívoví do 10 hodin.

Vel. děl. oddílu 254 a vel. oddílu I./4. hlásí se u mne dnes v 9 hod. 30 min. na trig. 580 jv. od Radešínské Svratky; své průzkumy shromáždí do 11 hodin v Hor. Bobrové.

Vel. děl. pluku 4 dostal 31/X o 9. hod. na trig. 662 Na nivách od vel. děl. brigády rozkaz pro průzkum, který byl později doplněn a potvrzen operačním rozkazem čís. 2 (viz níže).

III. Časové a povětrnostní podmínky.

Východ slunce v 7 hod. 5 min., západ slunce v 16 hod. 34 min. Počasí sychravé, v noci citelné mrazíky, ve dne občas poprchává. Cesty značně rozmoklé, silnice dobré. Potoky a řeky mají poněkud zvýšený stav vody.

IV. Předmět cvičení.

Činnost vel. děl. pluku 4 a vel. oddílu II./4., jakmile dostanou rozkaz vel. děl. brigády pro průzkum.

4. pol. děl. brigáda.

Heřmanov, 31/10, 20 hod.

Č. j. /op.

Mapy: 1 : 75.000 Polička, Vel. Meziříčí.

Operační rozkaz čís. 2

(pro zaujetí obranného postavení).

I. Všeobecná situace.

Vlastní předsunuté jednotky na čáře Město Žďár, Bohdalov, Jihlava jsou občas a místně napadány nepřítelem bez zvláštního úspěchu.

Lze očekávat, že kolem 1. listopadu nepřítel započne postupovat s většími silami jihovýchodním směrem.

II. Úkol.

4. divise včleněná mezi 5. divisi na severovýchodě a 3. divisi na jihozápadě přejde do obrany na čáře: Cyrilov, Radevín, trig. 580 (jv. od Radešínské Svratky) s úkolem zameziti postup nepřítele hlavně podél komunikací vedoucích k ose Velké Meziříčí, Brno.

Hranice oblasti podle průsvitky příl. 2.

Divise zesílena pozorovací letkou 1 a děl. oddílem I./304., který dorazí 1/11 k večeru do Křížanova.

III. Úmysl vel. divise.

Klásti hlavní úsilí obrany na výšinách po obou stranách silnice Ostrov, Sklené, Křížanov, se zvláštním zřetelem na trig. 662 Na nivách (jz. od Radenic).

IV. Průběh posice a sestava pěchoty viz průsvitku v příl. 2.

Krycí posice zachytí svým pozorovacím sledem ustupující předsunuté jednotky, které vedou boj na zdrženou až do čáry Radostín, Obyčtov, N. Ves a pak zesílí přední stráž. Bude-li nepřítel postupovati za dne, musí přední stráž brániti a udržeti pásmo odporu až do setmění. Na rozkaz vel. divise provedou možný ústup po osách:

1. Myslivna (1200 m v. od Kněževsi), lesní cesta přes kotu 562 do osady Hor. Bory, Cyrilov, Jívoví, Křížanov;
2. Suky, Rousměrov, Sklené, Pikarec;
3. Hodiškov, pol. cesta v sev. okraji lesa Pod úvary, pol. cesta k Podolí, Hor. Bobrové, Moravec, Hor. Mirkovec.

V. Organizace velení děl. podle příl. 3.

VI. Palebná postavení podle průsvitky*).

Zaujetí paleb. postavení dělostřelectvem do 7 hod. dne 1/11. Přesuny podle zvláštního rozkazu.

Předsunuté baterie ustoupí do palebného postavení pro obranu hlavní posice na můj rozkaz, nejpozději, jakmile dosáhne nepřítel čáry sev.-záp. okraje Borského lesa, trig 583 Suky, Rečice.

Každá baterie připraví k boji o hlavní posici 2 záměnná pal. postavení.

VII. Pozorování.

a) pozemní: podle průsvitky*).

b) vzdušné:

VIII. Pomůcky pro střelbu.

Povětrnostní stanice ve Vel. Bíteši zahájí svou činnost 31/10 od 16 hod. a bude vysílati zprávy každou sudou hodinu.

Mapy, plány a seznam souřadnic vydány v příl. (sup.).

IX. Střel. technické přípravy střelby.

Skupiny započnou ihned topografické práce, a to především mezi krycí a hlavní posicí, potom v hlavní posici.

Zastřelení nebo kontrola střelby bude podle situace nařízena.

X. Vybudování posic.

Sklady žen. materiálu.....

XI. Styk a spojení.

SV. vel. děl. brigády: Křížanov.

SV. skup. PD. 4 u vel. 7. p. brigády: Jiloví.

SV. skup. PD. 254 u vel. 8. p. brigády: Dol. Bobrová.

SV. skup. PD. 104 u vel. děl. brigády.

Veškeré spojení musí býti vybudováno do 24 hod. 31/10.

XII. Zásobování střelivem.

Rozvrh spotřeby střeliva a rozložení střeliva před bojem podle zvl. rozkazu (viz níže). Situační hlášení zasílejte denně v 8 hod. a 18 hod.

*) Bude vydána až po skončení studia umístění skupiny.

XIII. Směrnice pro činnost dělostřelectva.

a) Jakmile nepřítel dosáhne čáry: Znětinek, Sazomin, trig. 661 Vejdoch, zahájí děl. určené pro podporu předních stráží na můj rozkaz rušivé palby hlavně na prostory podél komunikací vedoucích přes Radostín, Ostrov a Hlinné. Velitelé předsunutých baterií připraví přehradné palby před krycí posici v dohodě s příslušnými veliteli úseků. Hrubá baterie zesílí přehradu v úseku SPO. 4 a I./14. praporu.

b) Po ústupu z krycí posice zdržuje dělostřelectvo postup nepřítele hlavně podél os:

Radostín, Hor. Bory,
Ostrov, Sklené a Bohdalec,
Jámy, Bohdalec a Radešinská Svratka.

Připraví soustředění:

do údolí mezi lesy as $1\frac{1}{2}$ km sz. od Dol. Borů,
na již. cíp. lesa s. od Hor. Borů,
na vesnici Rousměrov,
na okraj lesa mezi silnicemi asi 800 m sz. od Bohdalce,
na vesnici Řečici.

c) K boji o hlavní posici připraví:

palby proti přípravám na tyto prostory (v pořadí důležitosti):

les Sklenská borovina,
Hor., Dol. Bory,
Radešinská Svratka,
Bohdalec,

palby přehradné v dohodě s veliteli pěchoty. Všeob. činnost zesílí přehradné palby:

při útoku na celé frontě: 2 oddily v úseku 7. p. brig.,
1 oddilem v úseku 8. p. brig.,

při částečném útoku všemi oddily v ohroženém úseku.

d) Návrhy na umístění paleb (i jich zesílení) zašlou mi velitelé skupin do 21 hod. 31/10.

Dostane: vel. děl. arm., vel. div. 4, 3, 5, vel. p. brig. a p. pluků, vel. děl. pluků a oddílů, vel. zbroj. parku, vel. pozor. letky.

Velitel 4. pol. děl. brig.

gen. BD-4.

4. pol. děl. brigáda.
Č. j.

Křižanov, 31/10, 20 hod.

Rozvrh spotřeby střeliva.

1. Divise má k dispozici pro obranu: $2\frac{1}{2}$ PP. pro leh. houfnice, 2 PP. pro ostatní ráže (i pro oddíl I./304).

2. Předvidaná spotřeba střeliva pro dělo:

Skupina	Oddíl	Povolená spotřeba střeliva	Boj o krycí posici				Boj o hlavní posici			
			za přiblížování	bat.	za obrany krycí posice	bat.	za přiblížování	bat.	protipříprava	obrana hlavní posice
PD 254	I/4	$1\frac{3}{4}$ PP	40	1	90	1	80	1	70	210
	254		—	—	—	—	90	1	80	240
PD 4	II/4	$2\frac{1}{4}$ PP	50	2	100	2	60	3	70	220
	III/4								70	200
PD 104	I/104	$1\frac{3}{4}$ PP	50	1	80	1	60	5	45	120
	II/104								45	115
	I/304								45	117

3. Toto střelivo bude uskupeno takto (počítáno pro dělo):

Ráže	Palebné postavení	BT.	ZP.	Poznámka
7.5 cm	300	50	50	
8 cm	310	40	50	
10 cm	320	40	40	
15 cm vz. 25	174	36	30	
15 cm vz. 15	210	—	30	

Velitel 4. pol. děl. brigády
gen. BD-4.

4. pol. děl. brigáda.

Úprava velení

Č. j.

SV. velitele 4. pol. děl. brig. Křížanov,

Skupina	Velitel, SV., hlavní pozorovatelna	Složení	Umístění	Pásmo působnosti	
				hlavní	vedlejší
přímá podpora 8. pěší brigády	velitel dělostř. odd. 254, vých. okraj Dolní Bobrové trig. 593, Kalvarie sz. od Dolní Bobrové	I./4. 254	Viz průsvitku pal. postavení (bude vydána až po skončení studia umístění skupiny).	severní hranice: sev. hranice oblasti divise; jižní hranice: mimo Sazomin, v to Obyčtov, rozhraní mezi SPO. 4 a prap. I./15., mimo mysl. v lese Polák, mimo Rousměrov, roz- hraní mezi brig.	na hlavní posici: 1. oblast 5. div. až po čáru v to Křídla, Račice. 2. úsek 7. pěší brig. až po čáru v to Hor. Bory, Bobrůvka.
přímá podpora 7. pěší brigády	velitel děl. pl. 4, Jílovi, trig. 662, Na nívách	II./4. III./4.		severní hranice: v to Sazomin, mimo Obyčtov, rozhraní mezi SPO. 4 a prap. I./15., v to mysl. v lese Polák, v to Rousměrov, roz- hraní mezi brigá- dami; jižní hranice: jižní hranice oblasti divise.	na krycí posici: až po čáru kóta 585, kóta 564. na hlavní posici: 1. úsek 8. pěší brig. až po čáru v to Na mankových k. 565, mimo Radešín. 2. oblast 3. div. až po silnici v to Netín, Olší.
vše- obecná činnost	velitel děl. pl. 104, Křížanov, trig. 662 Na nívách.	I./104. II./104. I./304.		1. při boji o krycí posici pásmo působ- nosti shodné s pás- mem působnosti skup. pro přímou podporu 7. pěší brigády. 2. za boje o hlavní posici celá oblast divise.	

dělostřelectva 4. divise.

Příloha 3.

pozorovatelná trig. 662 Na nivách.

Křižanov, 31/IX, 20 hodin.

Ú k o l y		Po- známka
hlavní	vedlejší	
1. Za přibližování nepř. ke krycí posici: ochrana ústupu předsunutých jednotek a zdržování nepř. počínaje čarou Sazomin, trig. 661 Vejdoch jednou baterií, 2. za boje o krycí posici: podpora praporu I./15., jednou baterií, 3. za přibližování na př. k hlavní posici: zdržovatí postup nepř. počínaje čarou Hodiškov, Rečice dvěma bateriemi, 4. za boje o hlavní posici: přímá podpora 8. p. brig. všemi bateriemi až po záchytné pásmo v to.	Za boje o hlavní posici ve vedlejších pásmech působnosti zesílití obranu oblasti 5. div. hlavně do prostoru kóta 654 Kopec a obranu úseku 7. p. brig. hlavně do prostoru Hor. Bory a Sklenská Borovina, vždy jedním oddílem,	
1. za přibl. nepř. ke krycí posici: ochrana ústupu předsunutých jednotek a zdržování nepřítele počínaje čarou Znětinek, Sazomin, dvěma bateriemi, 2. za boje o krycí posici: podpora SPO. 4 a prap. I./14. dvěma bateriemi, 3. za přibl. nepř. k hlavní posici: zdržovatí postup nepřítele počínaje čarou západ. okraje lesů Borský les, Laštovičky, třemi bateriemi, 4. za boje o hlavní posici: přímá podpora 7. brig. všemi bateriemi, až po záchytné pásmo v to.	za boje o krycí posici zesílití obranu úseku prap. I./15. jednou bat. ve vedlejším pásmu působnosti hlavně do prostoru Obyčtov, za boje o hlav. posici ve vedlejších pásmech působnosti zesílití obranu úseku 8. p. brig. hlavně do prostoru les vých. od Rousměrova, jedním odd. a obranu oblasti 3. divise ve vedl. pásmu působnosti rovněž jedním oddílem,	Baterie podporující dosud předsunuté jednotky v prostoru Žtár, bude po ústupu použito k podpoře krycí posice v úseku SPO. 4 podle zvláštního rozkazu.
1. za přibl. nepř. ke krycí posici: ochrana ústupu předs. jednotek a zdržování nepřítele počínaje čarou Znětinek, Sazomin jednou bat. hlavně podél směru Kotlasy, Ostrov, 2. za boje o krycí posici: zesílení a prodl. palby přímé podpory v celém pásmu působnosti, hlavně v úseku SPO. 4, 3. za přibl. nepř. k hlavní posici: palba protibat. a zdržování nepř. postupu jv. od čáry v to Krásnéves' trig. 583, Suky, Rečice pěti baterií hlavně ve směrech v pořadí důležitosti: Ostrov, Sklenné; Radoštin, Dol. Bory; Rečice, Radešinská Svratka, 4. za boje o hlavní posici: a) dvěma odd. zesílení a prodloužení palby přímé podpory až po záchytné pásmo v to, hlavně do prostorů Dol. Bory, Hor. Bory, Sklenská Borovina, mysl. Babák a Radešinská Svratka, b) jedním odd. palba proti bateriím.	za boje o hlavní posici: a) dvěma odd. palba protibat., b) jedním oddílem zesílení přímé podpory až po záchytné pásmo v to, hlavně v prostoru Dolní Bory, Sklenská Borovina.	

(Příště řešení.)

Major gšt. Josef T a c l:

SPO při využití úspěchu.

(Mapa 1:75.000 Jičín.)

I. Námět.

1. Všeobecná situace.

Vlastní armáda útočí od 8. května z prostoru mezi Dvůr Králové a Hradec Králové ve všeobecném směru na Jičín.

Dne 9. května večer pronikl útok 1., 2. a 3. p. divise až na čáru Lodín—Suchá—Mžany—Hněvčeves—Vel. Vřeštov—Lanžov.

Dne 10. května pokračoval útok od 5 hodin a pronikl až na čáru Stihňov—Petrovice—Pšánky—Kazatelnice—Rašín—Jeřice—Chloumek—Dolenec—Zábřezí.

Podle rozhodnutí velitele armády má býti útok obnoven v 11 hod. s úsilím u 1. p. divise ve směru Myštěves—Šaplava—Ohnišťany, aby nepřátelské postavení v prostoru na východ od Hořic bylo ohroženo v týlu.

2. p. divise má vésti své úsilí na výšiny na jih od Hořic a využití úspěchu ve směru na západ.

3. p. divise bude útočiti ve všeobecném směru na Miletín.

2. Situace 2. pěší divise.

2. p. divise útočí v pásmu označeném na průsvitce. Velitel divise je v Hněvčeves.

Útok, který vyrazil v 11 hod., pronikl přes počáteční odpor nepřítele a získával rychle terén a ve 14 hodin dosáhly čelní jednotky čáry Sv. Gotthard—312—293—283 vých. od Bašnic. Části vyslané k udržení dotyku na západ hlásí, že nepřítel uniká jim z dotyku.

Velitel divise přemístil se do Jeřice a SPO posunul na východ od hřbetu Kamenice.

Celkovou situaci v tuto dobu udává průsvitka.

3. Rozkaz velitele divise veliteli SPO.

2. pěší divise.
štáb — 3. odd.
Č. j.

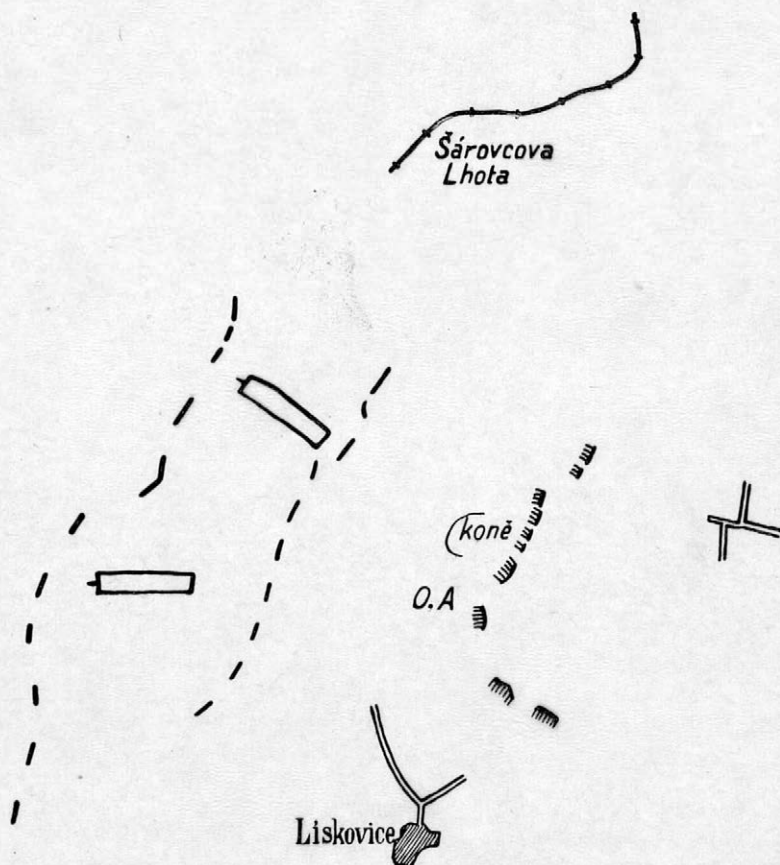
SV. dne 10. května 13 h. 30 m.

Zvláštní rozkaz pro jezdecko.

SPO vyrazí ihned k využití úspěchu ve všeobecném směru Kamenice—Dobrá Voda—Ostromeč.

Má za úkol co nejdříve obnoviti dotyk s nepřítelem, který ustupuje k západu.

Náčrt shozený letcem ve 14 hod. 15 minut.

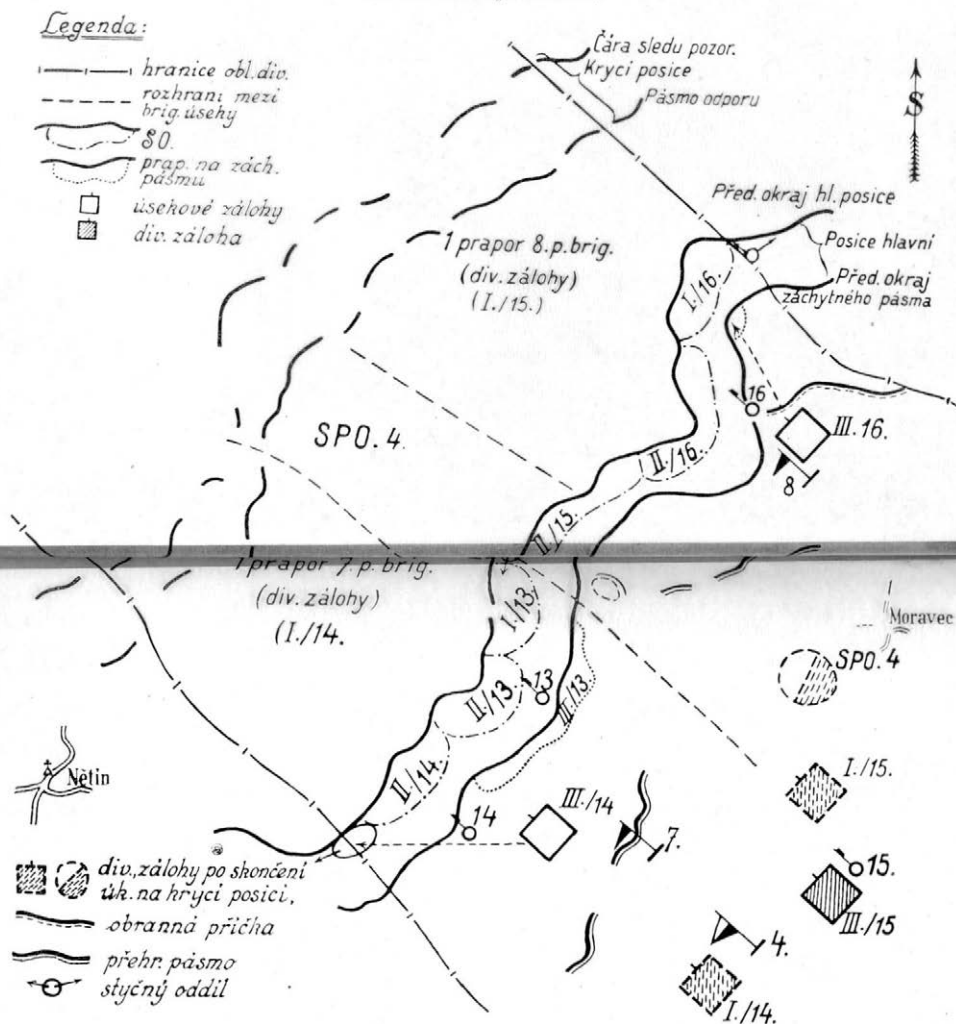

K článku mjr. gšt. Josefa T a c l a: SPO při využití úspěchu.

Cvičební listy, roč. XI. (1932), čís. 1. a 2.

Situace 4. divise 1./XI. v 8 hodin.

(Přiložte na mapu 1:75.000.)

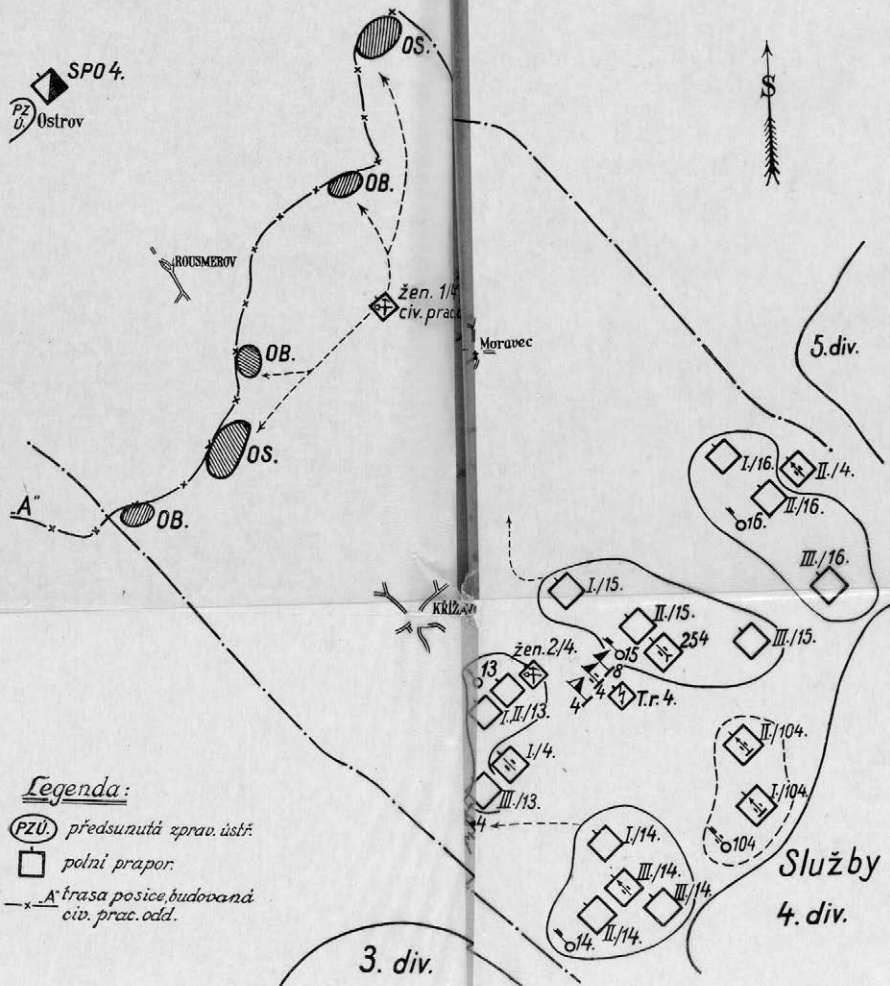
Poznámka: Očíslování praporů je provedeno podle pozdějšího rozhodnutí podřízených velitelů. — Dělostřelectvo není zaznamenáno.

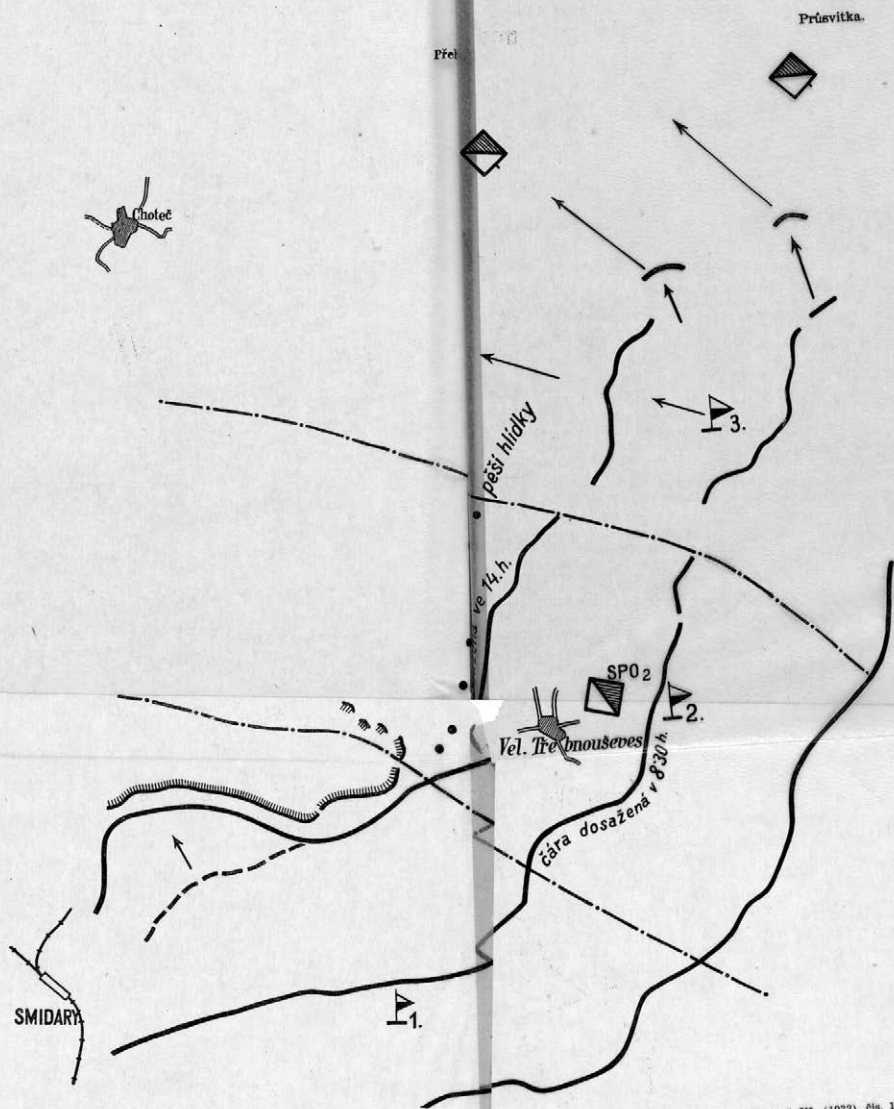
K článku pplk. J. Varhaníka: Studium užití dělostřel. skupiny a oddílu v obraně.

Cvičební listy, roč. XI. (1932), čís. 1. a 2.

Situace 4. div. 10 hodin.

(Příloha 15.000.)

Zjištěné nepřátelské odpory hlásí na záp. okraj Hořic, kde bude zřízena sběrna hlášení.

Jedna četa děl od $\frac{1}{2}$ baterie dává se veliteli SPO ihned k dispozici u zastávky Jeřice.

P o z n á m k a: velitel SPO₂ byl u velitele a o situaci informován.

II. Návrh řešení.

Úvahy velitele SPO₂.

Za útoku 2. pěší divise, který se rozvíjel v postupných údobích od 5 hodin dne 10. května, byl velitel SPO₂ v blízkosti velitele divise, aby byl neustále orientován o situaci a vývoji boje. Svou jednotku udržoval v pohotovosti, aby mohl v nejkratší době vyrazit za úkolem, který nutno v tomto údobí operací předvídati, a tak využití úspěchu.

Podstata tohoto úkolu vyžaduje, aby rychlé prostředky byly zasaženy tenkrát, když rychlost útočící pěchoty, či úspěchu využívajících částí je menší než rychlost ustupujících nepřátelských vojsk a mezi oběma počne se tvořit volný prostor s ojedinělými odpory, jež nepřítel zřizuje k získání času zdržením našeho postupu.

V tomto okamžiku je nutno překročit pěchotu, vejíti v dotyk s nepřítelem a tím jej omezit ve volnosti. Místní odpory, které se naskytanou, nelze všechny zdolávat, ale je nutno využití volných částí terénu, aby postupem byly vymanévrovány. Z toho by plynulo, že jezdecké jednotky, zasažené k využití úspěchu, měly by být silné v každé složce, aby nebyly zastaveny nepatrnými nepřátelskými odpory. Bylo by tudíž vhodné členit jezdecké jednotky v částice nejméně v síle jedné čety, která má již možnost manévru. K tomu ovšem prostředky divisní eskadrony nestačí, jakmile jde o více než dva směry a proto je nutno omezit se na menší míru a užít alespoň družstev. Zbývající části SPO mají přirozeně úkoly podporovat tyto části průzkumné, a to při jejich vlastní činnosti — obnovení dotyku — obrněné automobily, a tam, kde je čelní sled zastaven, otevřít mu cestu k dalšímu postupu — cyklistická rota.

V tom smyslu koná velitel SPO₂ přípravy již během útočných akcí, aby potom bez dalšího zdržování mohl na krátký rozkaz vyrazit.

Také velitel divise má zájem na tom, aby SPO byl včas uveden v činnost, čímž má být využito úspěchu do krajnosti. Proto se stará o to, aby měl oddíl vždy blízko za útočným sledem a mohl jej rychle zasadit. Přítomnost velitele SPO ve štábu velitele divise je jedním z prostředků, kterými lze získat urychlení.

Úkol, který dostal zde velitel SPO od velitele divise požaduje:

ihned vyrazit k využití úspěchu ve všeobecném směru Kamenice—Dobrá Voda—Ostroměř;

obnovit co nejdříve dotyk s nepřítelem, který ustupuje k západu; hlásit nepřátelské odpory na záp. okraj Hořic ke sběrně hlášení.

K provedení úkolu dostává jednu četu děl od $\frac{1}{2}$ baterie k posile, k dispozici hned u zastávky Jeřice.

Časově je úkol vymezen požadavkem vyraziti ihned, což znamená, že velitel divise klade důraz na to, aby jezdecko co nejdříve dostalo se před vlastní pěchotu. Bližší vymezení tohoto ustanovení vyplyne z doby, kterou velitel SPO₂ potřebuje, aby dosáhl svého oddílu a vydal potřebné rozkazy. Vzdálenost asi 1 km je pro jízdu autem asi 5 minut. Vydaní rozkazů omezí se na vyslání hlídek a nařízení pro pohyb valné části. Doba k tomu nutná bude rovněž nepatrná, neboť velitel SPO předvídal tuto činnost a provedl již dříve přípravy. Během 10 minut budou hlídky a OA odeslány a valný voj uveden v pohyb. Aby hlídky získaly nutný náskok v terénu, nutno je odeslati klusem a vymeziti jim rychlost postupu všeobecným ustanovením co nejdříve dostati se před vlastní pěchotu. Akce SPO může tudíž býti zahájena ve 13 hod. 45 min.

Přirozeně, že velitel SPO již během sledování vývoje boje uvažoval mimo o podstatě úkolu i podmínkách, za kterých se bude jeho akce prováděti.

První z nich je vymezení prostorové pro příští úkol. Toto vymezení je dáno všeobecně pásmem působnosti divise. Průměrná šířka činí 6 km tam, kde má začít. Do hloubky vidí velitel SPO₂ pásmo členěné na prostor, ve kterém operuje vlastní pěchota a před ní vznikající volný prostor, který nepřítel opouští. Vzhledem k provedení je tudíž důležité, aby neustále sledoval, kde leží tyto hranice, neboť pro něho znamená 2 údobí prováděcí: 1. údobí rychlého posunu vpřed; 2. údobí rychlého proniknutí volným prostorem až do dotyku.

Jasnosti nabude o tom při vydání rozkazu, kde situace dozrává k nasazení jezdecka a zprávy došlé od vlastní pěchoty stanoví ony zmíněné hranice všeobecně na západních svazích hřbetů, jež jsou na jih od Hořic. Pro provedení je tudíž nutné, aby velitel SPO celou svou jednotku posunul co nejdříve alespoň na tuto čáru a dostal své části jezdecké a OA vpřed do uvolňujícího se prostoru.

K tomu je mu rozkazem velitele divise stanovena další podmínka, t. j. kudy má jíti vpřed. Velitel divise nařizuje postup ve všeobecném směru Kamenice—Dobrá Voda—Ostroměř. SPO₂ stojící za kopcem Kamenice může se pohybovati svými jezdeckými částmi všude; cykl. rotou po komunikacích, OA po dobrých cestách, pokud nejsou ovšem zničeny buď nepřitelem nebo dělovou palbou. Směr postupu nařízený velitelem divise vede velitele SPO k tomu, aby určil blíže cestu spojující obě místa a určil i cesty svým hlídkám. Zdálo by se, že by bylo výhodné, kdyby velitel divise byl je poslal přes Hořice na Ostroměř. Tato cesta má tu nevýhodu, že průchod Hořicemi byl by zdlouhavý a mimo to bude pravděpodobně tento důležitý směr i pod palbou nepřátelského dělostřelectva chránícího ústup. Důvodem k volbě směru nařízeného byla tudíž možnost rychlého postupu.

Mimo směr postupu stanovený velitelem divise bude pro velitele SPO nutností uvažovati o směrech, ve kterých vyše své hlídky. Tyto směry diktuje terén. Vychází-li z prostoru, ve kterém je se svou jednotkou, tedy vidí vyhraněnou linii terénní v zalesněném hřbetu, který se táhne směrem od východu na západ severně od Hořic. V tomto prostoru bude jej zajímati i komunikace vedoucí na úpatí tohoto hřbetu z Hořic do Ostroměře a Konecchlumu.

Další část terénu na jih od této silnice s mírným zvlněním je členěna příčnými údolními potoky tekoucími ve směru sever—jih a podélně údolím potoka tekoucího od Chvalina na západ. V tomto prostoru je tedy vyhraněn směr vedoucí k západu komunikací vedoucí z Dobré Vody na Domošlavičce—Chomutice a jej doprovázející směr Bašnice—sev. vých. okraj Lískovického lesa, který má své pokračování v terénu na Sylvarův Újezd a les Obora.

Jsou tudíž 4 směry pro činnost hlídek, a to:

1. jižní svahy hřbetu Chlumský les—Chlum,
2. silnice Hořice—Ostromeč,
3. Chvalina—Dobrá Voda—Domošlavičce,
4. Třebnouševy—Bašnice—Sylvarův Újezd.

Bližší vymezení směru postupu SPO: Kamenice—Chvalina—údolím potoka na Hor. Vodu—Domošlavičce—Ostromeč.

K vymezení úkolů hlídek co do směru je nutno dodati i vymezení hloubkové. Všeobecně je stanoveno tím, že nejbližším cílem je nepřítel, s nímž má býti obnoven dotyk. Je tudíž bližší vymezení odvislé od terénu a možností nepřitele. Tu je především nutno, aby si velitel SPO tak uvědomil celkovou situaci, jak může její vývoj sledovati ve štábu divise.

Útok vlastních sil pronikající do hloubky jednak čelním směrem přes Hořice zbavil zajisté nepřitele již většiny záloh. Rozhodujícím však pro jeho ústup byla úspěšná akce 1. pěší divise, která svým postupem ve směru Kořinek—Ohnišťany ohrožuje týl nepřitele stojícího proti našim částem. Tato akce zajisté měla vliv na urychlení ústupu nepřitele ve směru na západ z prostoru Hořic.

Je nutno ovšem předvídati, že nepřítel bude svůj ústup krýti, aby pro valnou část svých sil znovu získal volnost jednání. Velitele SPO zajímá, kde lze předvídati takové nepřátelské odpory. Odpověď nutno hledati ve studiu terénu po této stránce.

První vhodnou čáru lze snadno zjistiti v onom prostoru, který skýtá možnost opřít křídla o terénní překážky, jimiž zde jsou na severu zalesněný hřbet Chlum a na jihu Lískovecký les. Těmito lesními plochami zužuje se volný prostor na tři km a lze vhodně využít vesnice Chodová. Holovou pro umístění částí ke zdržení našeho postupu ve směru silnice Hořice—Ostromeč. Výšiny na jih od této silnice 295, 287 vesnice Domošlavičce a sev. okraj Lískoveckého lesa nevyžadují k přechodnému přehrazení rovněž mnoho sil. Je tedy pro nepřitele tato čára výhodná a možno předpokládati, že ji nepřítel využije. Nelze ovšem říci, kolik a jakých sil k tomu použije. Pro velitele SPO znamená tato čára první cíl, který určí svým hlídkám. Nevyužije-li nepřítel této čáry, je třeba uvažovati o dalších, které se jeví pro jeho potřebu jako výhodné.

Další čarou byl by vých. okraj lesa Obora—prostor Ostromeč a úžlabina přerývající zmíněný již hřbet ve směru na Šárovcovu Lhotu. Tato čára jeví se výhodnou nejen obdobnými vlastnostmi uvedenými u první, ale i vzhledem k celkové situaci, neboť za ní přestává boční ohrožení způsobené akcí 1. pěší divise.

Konečně je zde v terénu vyznačena i další čára vhodná k znovuzřízení odporu za potokem Javorkou, opírající se na severu v prostoru Podhor. Újezd o zalesněný hřbet.

Jsou tudíž obě tyto linie terénem a možnostmi nepřítele vymezeny jako další postupné cíle pro činnost velitele SPO₂.

Z celkové situace lze odvoditi, že nepřítel bude hledět rychle se vyhnouti ohrožení svého boku v pásmu 2. pěší divise a co nejdříve uniknouti do prostoru, kde se může dalším náporům postavit znovu čelně. Z toho plyne pro velitele SPO, aby jednal rychle a co nejdříve pronikl na první z uvedených čar.

Rychlost jednání musí tudíž pronikati celou jeho akcí a proto je nutné, aby celý postup upravil jednoduchým způsobem a stylisoval v krátký ústní rozkaz, jehož písemné potvrzení bude vydáno později.

Má-li s úspěchem řešiti svůj úkol, musí míti také ujasněnou představu, jak se jeví v tomto okamžiku vlastní situace. Pěchota dosud útočící nemůže rázem změnit svou sestavu. Je nutno k tomu zastávky, za které jen hlídky proniknou ve směru na západ na omezenou vzdálenost. Veškerá činnost velitele SPO musí směřovati k tomu, aby pěchotu vedl na nově se objevivší cíle a aby o nich mohl podati zprávu nejen co do umístění, ale i co do hodnoty odporu. Proto také musí býti neustále pohotov, aby zasáhl svými prostředky i útočnou akcí ovšem proti omezeným cílům, odpovídajícím síle jeho prostředků.

Závěrem úvah byl ústní rozkaz vydaný ihned po příchodu k oddílu. Mohl by znít asi tak, jak je uvedeno v písemné formě později napsaného rozkazu.

Rozkaz velitele SPO₂.

Velitelství SPO₂.

SV. dne 10. května 13 h. 15 m.

Č. j.

Mapy: 1 : 75.000 Jičín.

Rozkaz č.

- I. Pěchota se blíží čáře Sv. Gothard — 312 — 293 — 283 vých. Bašnic. Části vyslané k udržení dotyku na západ hlásí, že jim nepřítel uniká z dotyku.

Zdá se, že nepřítel se snaží rychle ustoupiti z prostoru před 2. pěší divisi pod vlivem události na frontě 1. pěší divise, která svým postupem ohrožuje jejich bok a týl.

- II. Okolem SPO₂ jest:

vyraziti ihned k využití úspěchu ve všeobecném směru Kamenice—Dobrá Voda—Ostroměř;

obnoviti co nejdříve dotyk s nepřítelem ustupujícím k západu;

hlásiti zjištěné nepřátelské odpory na záp. okraj Hořic ke sběrně hlášení.

Posilové prostředky: jedna četa dělostřelectva od 1/2 baterie k dispozici u zastávky Jeřice.

- III. Chci co nejdříve překročiti vlastní pěchotu hlídkami na celé frontě a jimi postupně dosáhnouti linií, na kterých předpokládám nepřátelské odpory, a to:

1. Holovousy—Domaslavice—sev. okraj Lískovický revír;

2. Obora—Ostřoměř;

3. potok Javorka v prostoru Chomutice—Sobšice—Podhor. Ůjezd.

Valný voj přesunouti postupně do Dobré Vody—Domoslavic—Ostřoměře.

IV. Průzkum: čtyři družstva div. eskadrony a četa OA.

Hl. č. 1-směr: Chvalina — Hořice — jižní okraj Chlumského lesa — Chodovice — Holovousy — Podhor. Ůjezd.

Hl. č. 2-směr: Chvalina — již. okraj Hořic — Libonice — Ostřoměř (podél silnice).

Hl. č. 3-směr: Chvalina — Horní Dobrá Voda — Domoslavice — Soběšice.

Hl. č. 4-směr: M. Třebnouševs — Bašnice — sev.-vých. okraj Lískovického lesa — Sylvárův Ůjezd — Obora.

Společný úkol hlídek: obnoviti a udržeti dotyk s nepřitelem, zprávy o jeho ústupu a čarách odporu.

Hlášení i negativní ze všech uvedených čar, a to z 1. do H. Dobré Vody, z 2. do Domoslavic, ze 3. do Ostřoměře.

Odchod ihned. (Klusem při ústním rozkaze.)

OA: současně s hlídkou č. 1. a 2 na osu hlídky č. 2 a okruhem přes Libonice na H. Dobrou Vodu. Odtud výpad na Domoslavice a Holovousy. Další rozkazy v H. Dobré Vodě.

Valný voj: Cykl. rota, četa děl. a zbytek div. esk. přes Chvalina a podél železnice do Hor. Dobrá Voda.

Odchod ihned za hlídkami.

V. SV. u valného voje za přesunu, potom postupně H. Dobrá Voda — Domoslavice — Ostřoměř.

VI. Trény: postupují s trény divise jako dosud.

Velitel SPO₂.

Vydán ústně:

veliteli div. esk.,
„ cykl. roty,
„ čety OA.,
„ čety děl.

III. Situace ve 14 hod. 30 min.

Velitel SPO₂ je ve 14 hod. 30 min. v Horní Dobré Vodě se svými jednotkami a dostal v tu dobu hlášení:

OA hlásí nepřátelský odpor na jižním okraji vesnice Chodovic. V Chlumu není nepřítel.

Hlídka č. 1 hlásí:

Nepřítel má menší části ve vesnici Chodovic a na východních svazích kopce na jih od této vesnice. Tyto části zabraňují v pronikání po silnici na Ostřoměř.

Hlídka č. 2 hlásí:

Jsem zastaven nepřátelskou palbou z prostoru na východ od Domoslavic a ze sev. okraje Lískovického revír.

Hlídka č. 3 je spolu s pěší hlídkou v Bašnicích, ale nemůže proniknouti pro nepřátelskou palbu vycházející z okraje lesa.

Letec shodil zde ve 14 hod. 15 min. hlášení, v němž je zakreslena situace — viz průsvítku.

IV. Návrh řešení.

Úvahy velitele SPO₂.

Když velitel SPO₂ ve 14 hod. 30 min. dostává hlášení svých hlídek a zprávu od letce, musí si uvědomiti, na kolik splnil svůj úkol, posouditi situaci, aby se mohl rozhodnouti pro další činnost.

Úkol stanovil veliteli SPO, aby obnovil dotyk s nepřítelem a zjištěné odpory hlásil ke sběrně zpráv na záp. okraji Hořic. Tato první část úkolu byla by tudíž splněna, neboť svými prostředky zjistil již velitel SPO, kde nepřítel zřídil čáru odporu, pod jejíž ochranou snaží se získati volnost.

S hlediska úkolu mohl by se velitel omeziti na tento výkon a výsledek prostě hlásiti. Přihlédne-li však blíže k situaci jak nepřátelské, tak i vlastní, tedy dojde k závěru, že nevyužil dosud všech svých prostředků a že vzhledem k nepříteli může ve prospěch následující pěchoty vykonati ještě více, což znamená přezkoušení hodnotu nepřátelského odporu, nebo jím proniknouti a rozšířiti úspěch ve směru západním. Přirozeně musí míti na zřeteli dvě věci: kolik má k tomu prostředků a v důsledku toho na kolik si může troufati, a za druhé, rozhodne-li se k nějaké akci, že to musí býti brzy a provedení musí býti rychlé. Z toho plyne, že nutno voliti místo pro akci vhodné, neboť nelze se pustiti do boje na celé frontě a nelze také prováděti daleké obchvatné akce.

Velitel SPO₂ uvažoval již dříve o terénu, když hodnotil možnosti nepřítel, a dospěl k závěru, že toto místo, kde se nyní skutečně nepřítel drží, skýtá mu možnost opřít se na severu i na jihu o rozsáhlé lesy, kterými nelze tak snadno proniknouti a jichž okraje jsou mimo to obsazeny. Zbývá tudíž hledati místo mezi oběma lesními okraji od vesnice Chodovic a Holovous na jih až po severní okraj Lískovického lesa.

Nejkratší směr vedoucí na nepřítel, t. j. z Dobré Vody na Domošovice nehodí se k útočné akci, ježto vede přes široké údolí potoka, které je se severního okraje Lískovického lesa plně ovládáno bočnou palbou, takže by útočící jednotka trpěla jak čelnou, tak i bočnou palbou nepřítel. K neutralisování jednoho neb druhého směru nemá velitel prostředků.

Je tedy nutno voliti místo pro útok dále na sever, aby zásah nepřítel z boku byl omezen.

Z Hor. Dobré Vody lze skrytě proniknouti na sever až do prostoru Libonice—Velké Bílsko. Umístěním palebných prostředků na výšině 295 jihozápadně od uvedeného místa lze výhodně podporovati jednotky, které by útočily ve směru západním na výšinu 295 jižně od Holovous. Bočnímu ohrožení vycházejícímu z již. okraje vesnic Holovous a Chodovice lze čeliti jednak zasazením čtyř OA proti těmto místům, jednak dělostřeleckou palbou. Mimo to lze počítati s podporou dělostřelectva divise, neboť s pozorovatelný Sv. Gothard lze řídit účinně palbu na obě uvedené vesnice.

Podle zpráv, které velitel má, lze usouditi, že nepřítel zasadil zde jezdeckou část, neboť letec zjistil náruční koně. Lze tudíž počítati s odporem nevelké hodnoty vzhledem k šířce prostoru a síle nepřátelského

jezdeckta. Aby hodnota odporu byla otřesena, je nutno, aby si velitel SPO uvědomil, že má možnost zasáhnouti v tom smyslu ihned tím, že nařídí dělostřelecké četě ihned zahájení palby na náruční koně, které letec zjistil.

Vlastní situace dovoluje veliteli SPO použití cykl. roty, čtyř těžkých kulometů, čtyř OA. a čtyř děl.

Předsunutí těchto prostředků na místo upotřebení nepůsobí nijakých potíží, neboť vzdálenost z Hor. D. Vody do M. Bílska asi 1 km mohou jednotky vykonati za 10 minut bez obtíží, využívající polní cesty vedoucí údolím potoka záp. koty 288.

Přiblížení na výšinu 295 a umístění palebných prostředků může být provedeno za 10—15 minut i se zřízením spojení pro dělostřelce.

Lze tudíž akci zahájit v 15 hodin.

Řízení bude mít velitel SPO v ruce sám, čímž je zaručeno okamžité využití úspěchu, jež by přirozeně směřovalo na západ ve smyslu úkolu.

K provedení vydá velitel ústní rozkaz, jehož podstatnou část, úmysl, sdělí i na sběrnou hlášení na záp. okraji Hořic se žádostí o děl. palbu na vesnice Holovousy a Chodovice.

Ústní rozkaz má zde formu krátkého rozhodnutí a mohl by znít asi takto (uveden tak, jak by asi vypadalo jeho písemné potvrzení):

Velitelství SPO₂.

SV. dne 10. května v 14 h. 45 m.

Č. j.

Mapy: 1 : 75.000 Jičín.

Rozkaz č.

- I. Nepřítel přehradil prostor mezi vesnicemi Holovousy, Chodovice a severním okrajem Lískovického lesa jezdeckem. Situace ve jmenovaném lese nevyjasněna.
- II. Úkolem SPO₂ jest přezkoušetí obnovený dotyk, aby mohla být hlášena hodnota tohoto odporu.
- III. Chci útočit ve směru západním z prostoru M. Bílsko — kóta 295 na výšinu 295 na jih od Holovous.
- IV. Cykl. eskadrona, četa kul. div. eskadrony, četa děl. přemístí se údolím potoka do M. Bílsko; četa OA po silnici do V. Bílsko.

Cykl. eskadrona umístí své těžké kulomety i kul. div. eskadrony na výšinu 295, četa děl. zaujme pal. postavení u M. Bílsko a provede přepad palbou na zjištěné náruční koně.

Cykl. eskadrona útočí v 15 (patnáct) hodin ve směru záp. na výšinu 295 jižně od Holovous pod ochranou palby čtyř děl., které působí na jižní cíp vesnice Holovous a čtyř OA, jež provede nájezd přes Chodovice na Holovousy.

Po dosažení výšiny 295 předsune ihned hlídky na Ostroměř a četa OA provede výpad na Domoslavice.

V. S. V. na hřbetě 314.

Velitel SPO₂.

Dostanou:

velitel cykl. esk.,
„ čtyř OA.,
„ čtyř děl.,
„ div. esk.

Sběrna hlášení písemně.